

**BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU**

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Aralık 2009

Yönetici Özeti

2009 yılsonu itibarıyla¹ Türk Bankacılık Sektörü'nün şube sayısı 9.581, sektörde çalışan personel sayısı 184.216 kişidir. Küresel kriz ile birlikte Eylül 2008'den bu yana sektörün şubeleşme hızı ve personel sayısında görülen yavaşlama yılın son çeyreğine kadar devam etmiştir.

2009 yılsonu itibarıyla sektörün aktif toplamı 2008 yılsonuna göre %13,8 artarak 833,9 milyar TL'ye yükselmiştir. Aynı dönemde sektörün TP aktifleri %19,7, YP aktifleri ise dolar bazında %0,3 oranında büyümüştür. Sektör aktiflerinin Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla'ya (GSYİH) oranı 2008 yılsonunda %77,1 düzeyinde iken Eylül 2009 itibarıyla %85,5 düzeyine yükselmiştir.

2009 yılsonu itibarıyla sektörün toplam kredileri 2008 yılsonuna göre %6,9 artarak 392,6 milyar TL'ye yükselmiştir. Kredilerde meydana gelen artışın önemli bir kısmı (%4,5) yılın son çeyreğinde gerçekleşmiştir. Türleri bazında en fazla artış %10,9 ile bireysel kredilerde görülürken bunu %7,9 ile kurumsal ve ticari krediler izlemiştir, KOBİ kredileri ise %0,7 küçülmüştür. Küresel krizin etkileriyle tüm kredi türlerinde 2008 yılının son çeyreğinde başlayan duraklama ya da azalışlar, 2009 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren tüm kredi türlerinde artışa dönmüştür. Bireysel krediler içinde konut ve ihtiyaç segmentleri en fazla artış gösteren kredi türleri olmuştur. Banka grupları bazında ise en yüksek kredi artışı %34 ile katılım bankaları grubunda gerçekleşmiştir. Kredilerin aktif içerisindeki payı yılsonuna kıyasla 3,1 puan azalmakla birlikte 2009 yılsonu itibarıyla krediler, %47,1 aktif payı ile bankacılık sektörünün en büyük plasman kalemi olmaya devam etmektedir.

2008 yılsonunda %3,7 olan kredilerin takibe dönüşüm oranı, Aralık 2009 itibarıyla %5,3'e yükselmiştir. En yüksek takibe dönüşüm oranı %7,6 ile KOBİ kredilerinde olup, KOBİ kredileri aynı zamanda Eylül 2008'den Aralık 2009'a kadar olan dönemde takibe dönüşüm oranında en yüksek artışın gerçekleştiği kredi türüdür. En düşük takibe dönüşüm oranı ise %3,6 ile kurumsal-ticari kredilerde görülmektedir. Takibe dönüşüm oranındaki artış 2009 yıl sonuna doğru yerini tüm segmentlerde azalışa bırakmıştır.

Menkul değerler portföyü 2009 yılında bankacılık sektörü aktif büyüklüğündeki artışın oldukça üzerinde %35,5 oranında büyüyerek Aralık 2009 itibarıyla 262,9 milyar TL seviyesine yükselmiştir. Toplam menkul değerlerin 2008 yılsonunda bankacılık sektörü

---

¹ Bu çalışmada yer alan veriler, 3 Şubat 2010 tarihi itibarıyla bankaların Kurumumuz veri tabanına göndermiş oldukları kesinleşmemiş geçici bilgilerden derlenmiştir.

toplam aktifleri içerisindeki payı %26,5 iken, söz konusu pay 5 puan artarak Aralık 2009 itibarıyla %31,5'e yükselmiştir.

Bilanço içindeki %62,1'lik payı ile sektörün temel fon kaynağı olan mevduat, 2009 yılında %13,2 oranında artarak Aralık 2009 itibarıyla 514,6 milyar TL'ye ulaşmıştır. 2009 yılında en yüksek mevduat artışı %40,3 ile katılım bankalarında gerçekleşmiştir.

Eylül 2008'de 26,3 milyar USD olan sendikasyon ve seküritizasyon kredilerinin toplam tutarı 8,2 milyar USD azalarak Aralık 2009'da 18,1 milyar USD'ye gerilemiştir. 2009 yılında sendikasyon ve seküritizasyon kredilerinde yenileme oranı %56,9 düzeyinde gerçekleşmiştir.

2008 yılsonunda 86,4 milyar TL olan bankacılık sektörü özkaynakları %28,1 oranında artarak Aralık 2009 itibarıyla 110,7 milyar TL seviyesine, özkaynakların toplam aktife oranı ise %13,3'e yükselmiştir. Bankacılık sektörünün sermaye yeterliliği rasyosu 2008 yılsonundaki %18 olan seviyesinden 2,5 puan artarak Aralık 2009 itibarıyla %20,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.

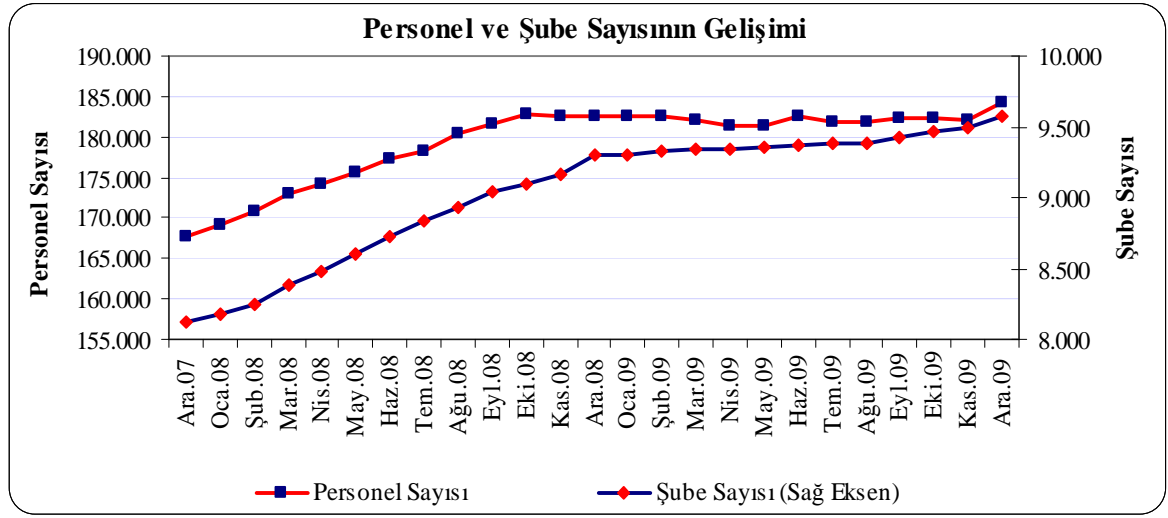
2009 yılsonunda bankacılık sektörü dönem net kârı, 2008 yılsonuna kıyasla 6,7 milyar TL'lik (%49,6) artışla 20,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Takipteki alacaklar özel provizyonundaki yüksek artışa rağmen, net faiz gelirleri ile sermaye piyasası işlem kârlarındaki artışlar, dönem net kârının artmasını sağlamıştır.

Sonuç olarak, Türk Bankacılık Sektörü için 2009 yılı, düşen faizler ve izlenen ihtiyatlı politikalara bağlı olarak sektörün özkaynakları ile kârlılığının güçlendiği bir yıl olmuş; ancak sektör 2009 yılında önceki yıllara kıyasla sınırlı ölçüde büyümüş, takipteki alacaklarda ise önemli artışlar gözlenmiştir. Bununla birlikte toparlanan ekonomik aktiviteye paralel şekilde özellikle yılın son çeyreğinden itibaren bankacılık sektörü göstergelerinde pozitif yönde gelişmeler izlenmeye başlanmıştır.

a) Personel ve Şube Sayısı

Bankacılık sektöründe önceki yıllarda görülen hızlı personel ve şube sayısı artışları 2008 yılının son çeyreğinden itibaren belirgin olarak yavaşlamaya başlamış ve bu süreç 2009 yılının son çeyreğine kadar devam etmiştir.

Sektörün personel sayısı 2009 yılında 1.551 kişi artarak 182.665 kişiden 184.216 kişiye; şube sayısı ise 277 adet artarak 9.304'ten 9.581'e yükselmiştir. Personel sayısındaki artışın tamamına yakın kısmı ve şube sayısındaki artışın önemli kısmı 2009 yılının son çeyreğinde gerçekleşmiştir. Eylül – Aralık 2009 döneminde personel sayısı 1.990 kişi, şube sayısı ise 153 adet artmıştır.

Banka grupları bazında personel sayısı incelendiğinde, 2009 yılında kamu bankalarında 1.523, katılım bankalarında 770, özel bankalarda 123, kalkınma ve yatırım bankalarında 33 kişi arttığı, yabancı bankalarda ise 892 kişi azaldığı görülmektedir. Diğer taraftan, 2009 yılının son çeyreğinde özel bankaların personel sayısı değişmezken diğer banka gruplarının personel sayısında artış gerçekleşmiştir. Son çeyrekte kamu bankalarının personel sayısı 1.428, katılım bankalarının 334, kalkınma ve yatırım bankalarının 65, yabancı bankaların personel sayısı ise 167 kişi artmıştır.

Sektörün Personel Sayısının Banka Grupları Bazında Dağılımı (Kişi)

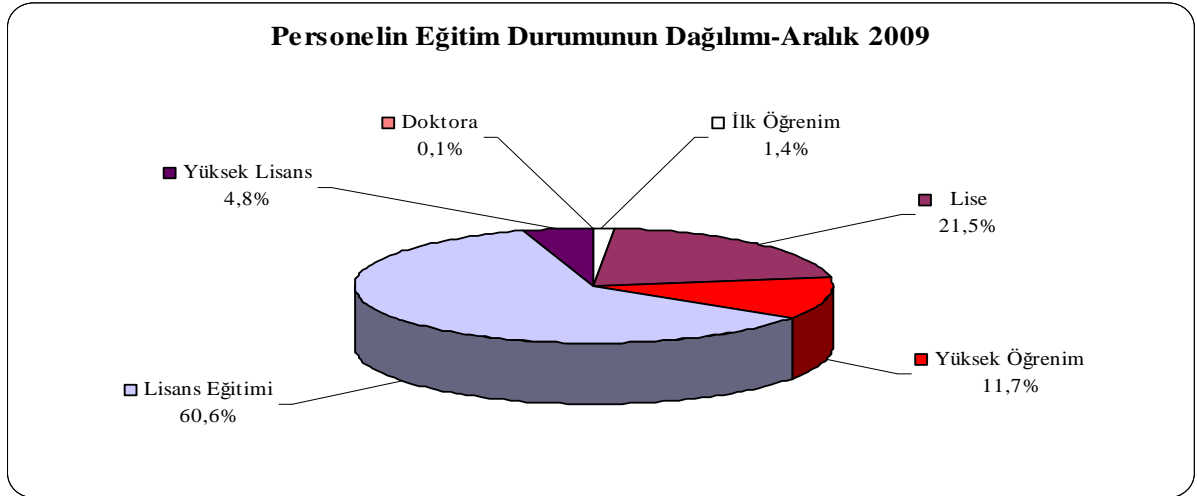
Banka Grupları	Aralık 2008	Mart 2009	Haziran 2009	Eylül 2009	Aralık 2009	Değişim (Kişi)	
						Aralık 08 Aralık 09	Eylül 09 Aralık 09
Kamu Bankaları	43.333	43.561	43.689	43.428	44.856	1.523	1.428
Özel Bankalar	82.158	81.975	82.080	82.281	82.281	123	0
Yabancı Bankalar	40.568	39.963	39.922	39.509	39.676	-892	167
Katılım Bankaları	11.032	11.073	11.215	11.468	11.802	770	334
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	5.307	5.279	5.296	5.275	5.340	33	65
TMSF Bankası	267	269	266	265	261	-6	-4
BANKACILIK SEKTÖRÜ	182.665	182.120	182.468	182.226	184.216	1.551	1.990

Bankacılık sektörünün şube sayısı Aralık 2008 – Eylül 2009 döneminde 124, 2009'un son çeyreğinde ise 153 adet artmıştır. Sektörün şube sayısı banka grupları bazında incelendiğinde, Aralık 2008 – Aralık 2009 döneminde kamu bankalarında 116, özel bankalarda 100, katılım bankalarında 33, yabancı bankalarda 28 adet artarken, kalkınma ve yatırım bankalarının şube sayısı sabit kalmıştır. Yabancı bankaların şube açılışlarının tamamına yakın kısmı 2009 yılının son çeyreğinde gerçekleşmiştir.

Sektörün Şube Sayısının Banka Grupları Bazında Dağılımı (Adet)

Banka Grupları	Aralık 2008	Mart 2009	Haziran 2009	Eylül 2009	Aralık 2009	Değişim (Adet)	
						Aralık 08 Aralık 09	Eylül 09 Aralık 09
Kamu Bankaları	2.400	2.426	2.443	2.466	2.516	116	50
Özel Bankalar	4.290	4.300	4.309	4.329	4.390	100	61
Yabancı Bankalar	2.033	2.031	2.030	2.036	2.061	28	25
Katılım Bankaları	536	540	541	550	569	33	19
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	44	46	50	46	44	0	-2
TMSF Bankası	1	1	1	1	1	0	0
BANKACILIK SEKTÖRÜ	9.304	9.344	9.374	9.428	9.581	277	153

Teknolojik gelişmişlik düzeyi yüksek olan Türk Bankacılık Sektöründe istihdam edilen personelin eğitim düzeyi oldukça olumlu bir görünüm arz etmektedir. Toplam personelin %65,5'i lisans düzeyi ve üzeri eğitime sahiptir.

b) Aktif/Pasif Gelişimi

Bankacılık sektöründe 2009 yılında mevduat başta olmak üzere, bankalara borçlar, para piyasalarına borçlar ve repo yoluyla yaratılan kaynaklar; öncelikle menkul değerler portföyü olmak üzere, krediler ve bankalardan alacaklar kalemlerine plase edilmiştir.

Bankacılık sektörünün aktif toplamı 2008 yılsonuna göre %13,8 oranında artarak Aralık 2009 itibarıyla 833,9 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Aynı dönemde sektörün kredileri %6,9 artarken, menkul değerler portföyündeki artış %35,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Buna bağlı olarak, kredilerin toplam aktif içindeki payı Aralık 2008'deki %50,2 düzeyinden %47,1 düzeyine gerilemiş, menkul değerler portföyünün toplam aktif içindeki payı ise %26,5 seviyesinden %31,5 seviyesine yükselmiştir.

Kredilerdeki artışın %50,8'i tüketici kredileri ve kredi kartı alacaklarından oluşan bireysel kredilerden kaynaklanmaktadır. Takipteki alacaklarda 2009 yılının birinci, ikinci ve üçüncü çeyreğinde sırasıyla %22, %9,6 ve %12,8 oranında gözlenen yüksek oranlı artışlar özellikle yılın son çeyreğinde gerçekleşen sorunlu kredi tahsilatları, bu nitelikteki kredilerin satışı ve aktiften silinmesine ve takipteki alacaklar formasyonunun yavaşlamasına bağlı olarak %3,1 gibi sınırlı bir artış sergilemiştir. Takipteki alacaklar yıllık bazda ise %55,5 oranında artmıştır.

Bankacılık Sektörü Temel Kalemler

(Milyon TL)	Aralık 08	Mart 09	Haziran 09	Eylül 09	Aralık 09	DEĞİŞİM					
						Aralık 08 - Mart 09	Mart 09 - Haziran 09	Haziran 09 - Eylül 09	Eylül 09 - Aralık 09	Aralık 08 - Aralık 09	
						Tutar	Tutar	Tutar	Tutar	Tutar	(%)
AKTİF TOPLAMI	732.536	753.782	768.230	798.046	833.928	21.246	14.448	29.816	35.882	101.392	13,8
KREDİLER	367.445	366.239	368.150	375.731	392.622	-1.205	1.911	7.581	16.891	25.177	6,9
TAKİPTEKİ ALACAKLAR (BRÜT)	14.053	17.147	18.790	21.202	21.853	3.094	1.643	2.411	651	7.800	55,5
BİREYSEL KREDİLER	117.132	115.592	120.651	123.348	129.915	-1.541	5.059	2.697	6.567	12.783	10,9
MENKUL DEĞERLER	193.990	211.124	221.778	241.512	262.876	17.134	10.655	19.734	21.364	68.886	35,5
MEVDUAT	454.599	467.130	467.613	488.945	514.618	12.531	484	21.332	25.673	60.019	13,2
ÖZKAYNAKLAR	86.425	91.737	97.817	105.417	110.751	5.312	6.080	7.600	5.334	24.327	28,1
DÖNEM KAR/ZARARI (*)	13.422	5.159	11.018	15.711	20.075	-8.262	5.858	4.694	4.364	6.654	49,6
TÜREV ÜRÜNLER (**)	102.685	132.349	123.348	132.765	129.001	29.664	-9.001	9.417	-3.764	26.316	25,6

(*) Karşılaştırma için önceki yılın aynı dönemi kullanılmıştır.

(**) Türev işlemler tek bacaklı olarak verilmiştir.

Mevduat 2009 yılında da en önemli fon kaynağı olma niteliğini korumuş, 2008 yılsonuna göre artış oranı %13,2 olmuştur. Aralık 2009 itibarıyla toplam pasifin %61,7'sini mevduat, %10,3'ünü bankalara borçlar ve %7,3'ünü repo yoluyla sağlanan fonlar oluşturmaktadır. İncelenen dönemde toplam pasifin %13,3'ünü oluşturan özkaynaklar ise temelde dönem kârındaki %49,6 oranındaki artış ile faizlerdeki düşüşün satılmaya hazır portföyündeki Devlet İç Borçlanma Senetlerinin değerlerini arttırmasının etkisiyle 2008 yılsonuna göre %28,1'lik bir artış sergilemiştir.

Türk Bankacılık Sektörü Genel Görünümü – Aralık 2009

Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi

(Milyon TL)						Sektör İçindeki Payı (%)		Aralık 2008 - Aralık 2009 Değişim	
	Aralık 2008	Mart 2009	Haziran 2009	Eylül 2009	Aralık 2009	Aralık 2008	Aralık 2009	Tutar	(%)
Kamu Bankaları	208.078	217.687	231.444	239.398	250.686	28,4	30,1	42.608	20,5
Özel Bankalar	369.971	377.433	378.246	394.169	413.930	50,5	49,6	43.959	11,9
Yabancı Bankalar	104.926	105.024	103.081	106.085	107.824	14,3	12,9	2.898	2,8
Katılım Bankaları	25.770	28.276	29.636	31.825	33.625	3,5	4,0	7.855	30,5
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	22.943	24.478	25.032	25.760	27.042	3,1	3,2	4.099	17,9
TMSF Bankası	849	884	791	809	821	0,1	0,1	-28	-3,3
BANKACILIK SEKTÖRÜ	732.536	753.782	768.230	798.046	833.928	100	100	101.392	13,8

Banka grupları itibarıyla toplam aktiflerin gelişimi incelendiğinde katılım bankaları grubunun aktiflerinin 2008 yılsonuna göre %30,5 oranında arttığı, kamu bankaları grubundaki artışın %20,5, özel bankalar grubundaki artışın ise %11,9 olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Seçilmiş Rasyolar (%)

	Aralık 2008	Mart 2009	Haziran 2009	Eylül 2009	Aralık 2009
Kredilerin Takibe Dönüşüm Oranı (*)	3,7	4,5	4,8	5,3	5,3
Sermaye Yeterliliği Rasyosu	18,0	18,5	19,2	20,0	20,5
Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı (*)	84,1	82,2	82,9	81,3	80,6
Aktif Karlılığı- ROA (Dönem Net Karı/Ortalama Aktifler)	2,0	0,7	1,5	2,1	2,6
Özkaynak Karlılığı- ROE (Dönem Net Karı/Ortalama Özkaynaklar)	18,7	6,0	12,7	18,0	22,8
Serbest Sermaye/Toplam Aktifler	8,1	8,5	9,0	9,3	9,5
Toplam Aktifler / GSYİH	77,1	79,8	82,3	85,5	

(*) Finansal Kiralama Alacakları ve Brüt Takipteki Alacaklar kalemleri kredi bakiyesine dahildir.

2009 yılının dokuz aylık döneminde takipteki alacakların artışı ve kredilerin artış hızındaki yavaşlama kredilerin takibe dönüşüm oranını yükseltmiştir. Yılın son çeyreğinde ise kredilerin ilk üç çeyrekte daha hızlı artması ve takipteki alacakların artış hızının yavaşlaması, takibe dönüşüm oranının artışı durdurmuş ve 2009 yılsonu itibarıyla takibe dönüşüm oranı Eylül 2009'daki %5,3 seviyesini korumuştur.

Sektördeki kârlılık performansına bağlı olarak yasal özkaynaktaki artış dolayısıyla sektörün sermaye yeterliliği rasyosundaki artış sürmektedir.

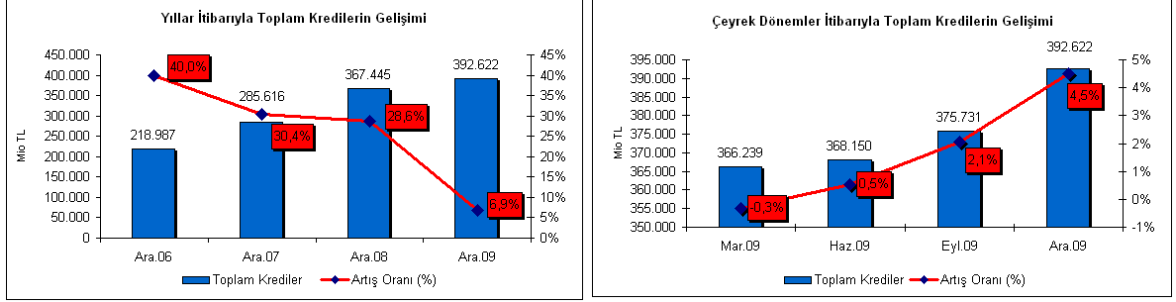
Özellikle küresel krizin etkilerinin ülkemizde hissedilmeye başlandığı 2008 yılının son çeyreğinden itibaren gerek kredi talebinin azalma göstermesi, gerekse bankaların ihtiyatlı bir politika izlemeleri nedeniyle mevduatın krediye dönüşüm oranı azalma eğilimi göstermiş ve 2009 yılsonu itibarıyla %80,6 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Aktif kârlılığı ve özkaynak kârlılığı geçen yılın aynı dönemine göre daha yüksek düzeylerde dir.

Bankacılık sektörünün Serbest Sermayesinin Toplam Aktiflere oranındaki artış devam ederken; Toplam Aktifler/GSYİH oranındaki yükselme, toplam aktiflerdeki artışın yanı sıra GSYİH'daki azalmadan kaynaklanmaktadır.

b.1) Krediler

2005 yılından bu yana bankaların en önemli plasman kalemi olma özelliğine sahip olan krediler Aralık 2009 itibarıyla bankacılık sektörünün toplam aktifleri içerisinde %47,1 paya sahip bulunmaktadır.

Toplam krediler 2008 yılına göre 25,2 milyar TL artarak Aralık 2009 itibarıyla 392,6 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Yukarıdaki grafikten görüldüğü üzere 2006- 2008 yıllarında güçlü bir büyüme gösteren krediler küresel krizin etkileriyle 2009 yılında %6,9 artış oranı ile önceki yıllara kıyasla düşük bir büyüme göstermiştir. 2009 yılının ilk iki çeyreği boyunca duraklayan kredi hacmi faiz oranlarındaki düşüş ve ekonomide yaşanan toparlanmanın etkisiyle üçüncü çeyrekte artmaya başlamış ve en güçlü büyümesini %4,5 oranıyla son çeyrekte gerçekleştirmiştir.

Banka Grupları Bazında Kredilerin Gelişimi

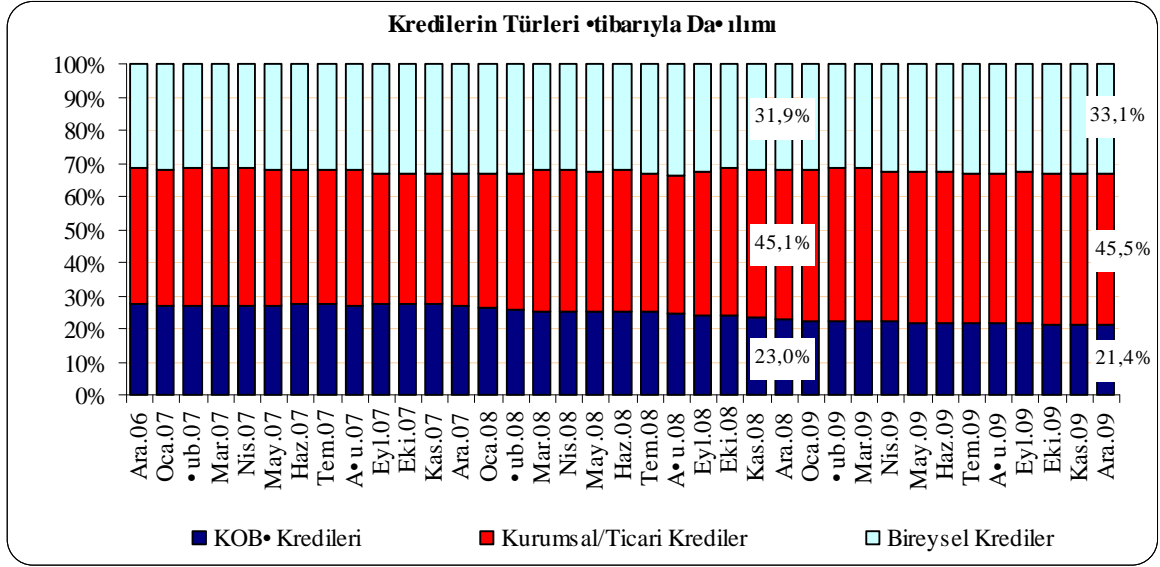
	Aralık 2008			Aralık 2009			DEĞİŞİM Aralık 2008- Aralık 2009					
	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM	Tutar		(%)			
	(Milyon TL)	(Milyon USD)	(Milyon TL)	(Milyon TL)	(Milyon USD)	(Milyon TL)	TP	YP	TOPLAM	TP	YP	TOPLAM
Kamu Bankaları	66.367	12.195	84.810	79.987	14.271	101.213	13.621	2.076	16.403	20,5	17,0	19,3
Özel Bankalar	122.078	46.349	192.171	125.314	44.489	191.483	3.237	-1.859	-688	2,7	-4,0	-0,4
Yabancı Bankalar	48.679	8.218	61.107	52.189	6.993	62.590	3.509	-1.225	1.483	7,2	-14,9	2,4
Katılım Bankaları	16.645	659	17.641	21.638	1.346	23.641	4.993	688	5.999	30,0	104,4	34,0
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	8.372	2.209	11.712	9.080	3.103	13.695	708	894	1.983	8,5	40,5	16,9
TMSF Bankası	3	1	4	1	0	1	-2	-1	-3	-67,8	-100,0	-77,6
TOPLAM	262.143	69.630	367.445	288.209	70.203	392.622	26.066	573	25.177	9,9	0,8	6,9

Anılan dönemde kamu bankalarının kredileri %19,3 artarken; özel bankaların kredilerinde %0,4 azalış, katılım bankalarının kredilerinde ise %34'lük artış gözlenmektedir.

2008 yılı ile karşılaştırıldığında TP kredilerde %9,9 (26,1 milyar TL), YP kredilerde ise %0,8 (0,6 milyar USD) artış gerçekleşmiştir.

Aralık 2009 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin %45,5'i kurumsal/ticari kredilerden, %33,1'i bireysel kredilerden, %21,4'ü ise KOBİ kredilerinden oluşmaktadır. 2008 yılı ile karşılaştırıldığında bireysel krediler ve kurumsal/ticari kredilerin toplam krediler içindeki paylarında artış, KOBİ kredilerinin payında ise azalış gözlenmektedir.

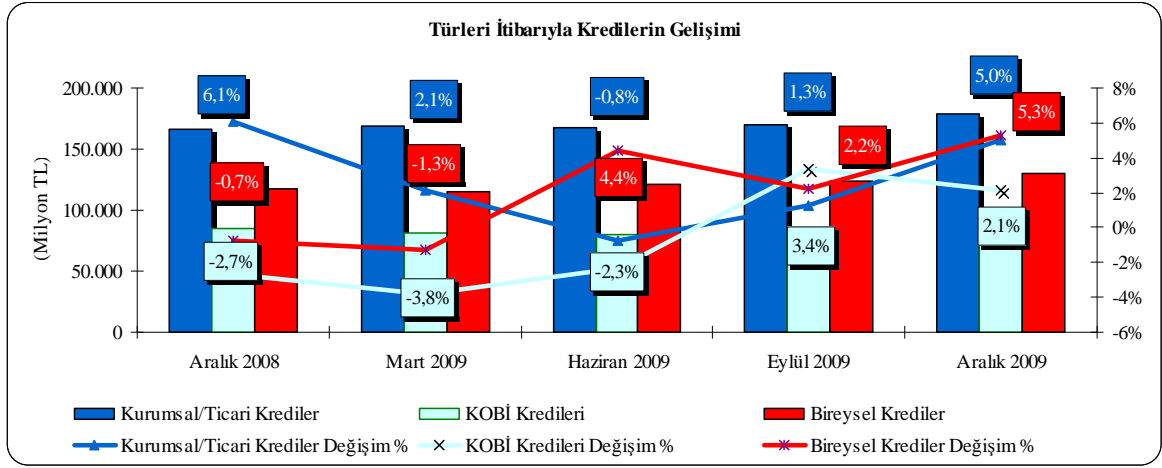

2008 yılsonu ile karşılaştırıldığında toplam krediler %6,9 büyürken; kurumsal/ticari krediler %7,9, bireysel krediler %10,9 artmış, KOBİ kredileri ise %0,7 azalmıştır.

Türler İtibarıyla Krediler

(Milyon TL)						DEĞİŞİM (%)
	Aralık 2008	Mart 2009	Haziran 2009	Eylül 2009	Aralık 2009	Ara'08- Ara'09
TOPLAM	367.445	366.239	368.150	375.731	392.622	6,9
Kurumsal/Ticari Krediler	165.799	169.350	168.076	170.261	178.822	7,9
KOBİ Kredileri	84.513	81.298	79.423	82.122	83.886	-0,7
Bireysel Krediler	117.132	115.592	120.651	123.348	129.915	10,9
Kredi Kartları	33.990	33.035	35.011	35.446	36.576	7,6
Tüketici Kredileri	83.142	82.556	85.640	87.902	93.339	12,3
Konut	38.900	38.945	40.436	41.752	44.888	15,4
Taşıt	5.498	4.932	4.824	4.570	4.423	-19,6
İhtiyaç	33.416	33.523	35.226	36.426	38.390	14,9
Diğer	5.329	5.155	5.153	5.154	5.639	5,8

Kredilerin türleri itibarıyla bir önceki çeyreğe göre değişimleri incelendiğinde, 2008 yılının son çeyreğinde başlayan duraklama ya da azalışların, 2009 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren tüm kredi türlerinde artışa döndüğü gözlenmektedir. Kurumsal/ticari krediler 2009 yılının ikinci çeyreği dışında artış eğilimini sürdürmüştür; bireysel krediler iki çeyrek boyunca gözlenen düşüşün ardından artış eğilimine girmiş; küresel ekonomik krizin etkisiyle en fazla azalış gözlenen KOBİ kredileri ise 2009 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren artışa geçerek 2008 yılsonuna göre sınırlı seviyede bir azalış sergilemiştir.

Bakanlar Kurulu Kararı ile 16 Mart 2009 tarihinden itibaren üç ay süreyle sınırlı olarak uygulanmak üzere ekonomik teşvik paketi kapsamında otomotiv, beyaz eşya ve konut sektörlerinde vergi indirimlerine gidilmesinin, konut kredisi dışındaki tüketici kredilerinde KKDF'nin %15'ten %10'a düşürülmesinin ve 16 Haziran 2009 tarihinde yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile söz konusu vergi indirimlerinin daha düşük oranlarda da olsa 30 Eylül 2009 tarihine kadar uygulanmaya devam edilmesinin, bireysel kredilerde yılın ikinci çeyreğinden itibaren görülen artışta etkili olduğu gözlenmektedir.

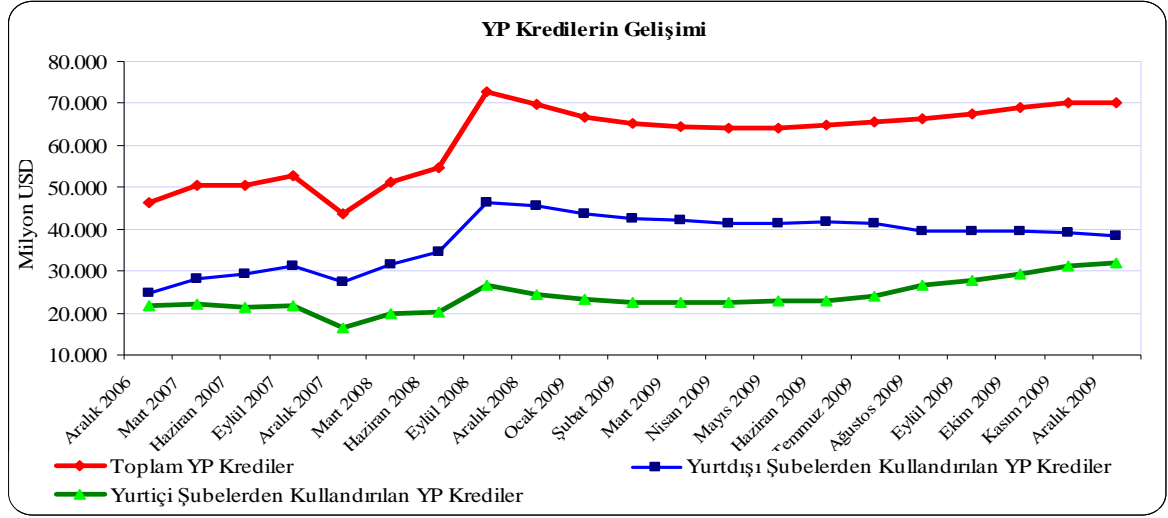
Aralık 2009 itibarıyla toplam 129,9 milyar TL seviyesine ulaşan bireysel kredilerin %28,2'si kredi kartı alacaklarından, %71,8'i ise tüketici kredilerinden oluşmaktadır.

Tüketici kredileri içinde ise en fazla paya %48,1 ile konut kredileri sahiptir. Bunu %41,1 ile ihtiyaç kredileri izlemektedir. Yılısonu ile karşılaştırıldığında konut kredileri başta olmak üzere, taşıt kredileri dışındaki tüm bireysel kredi türlerinde artış gözlenmektedir. Konut kredisi faiz oranlarının bankalararası rekabete bağlı olarak özellikle 2009 Ağustos ayından itibaren düşüğe geçmesi ve önce 5 yıl, daha sonra 10 yıl vadede %1'in altına düşmesi konut kredileri artışında belirleyici olmuştur.

Bankacılık sektörünün toplam kredilerinin TP-YP ayrımı incelendiğinde ise, YP kredilerin toplam krediler içinde 2008 yılısonunda %28,7 olan payı, Aralık 2009 itibarıyla %26,6 seviyesine gerilemiştir.

Aralık 2009 itibarıyla toplam 70,2 milyar USD seviyesinde olan YP kredilerin 38,2 milyar USD'lik (%54,4) kısmı yurtdışı şubelerden kullanılan kredilerden; yurtdışı şubelerden kullanılan söz konusu tutarın da 30,2 milyar USD'lik bölümü off-shore şubelerden kullanılan kredilerden oluşmaktadır. 2008 yılısonu ile karşılaştırıldığında

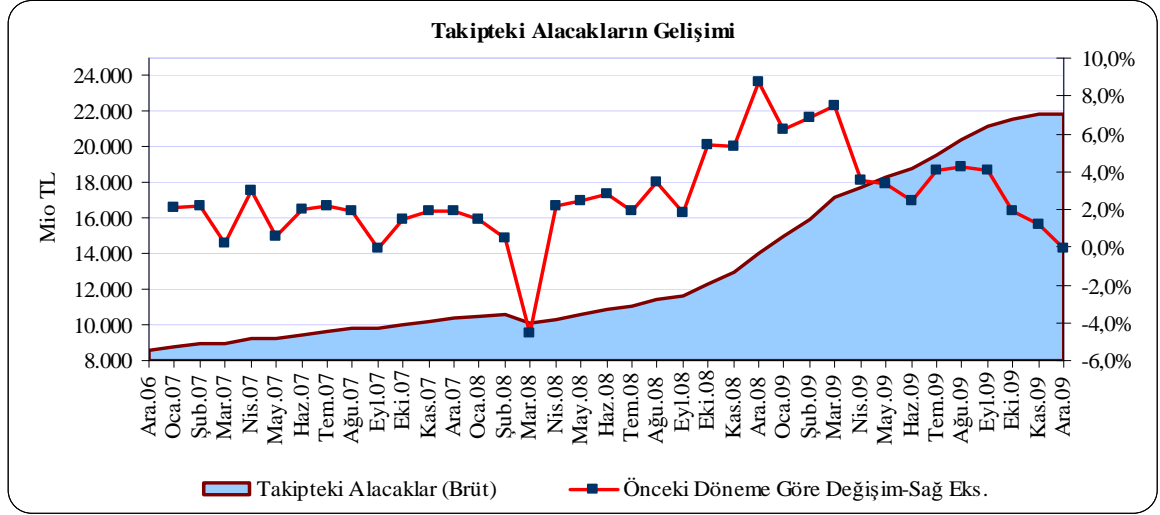
toplam YP krediler %0,8 artarken; yurtdışı şubelerden kullanılan YP kredilerin %15,9 oranında azaldığı gözlenmektedir.

Toplam kredilerin %5,9'unu oluşturan dövize endeksli krediler Aralık 2009 itibarıyla 23,1 milyar TL (15,5 milyar USD) seviyesindedir. Toplam dövize endeksli kredilerin 3,2 milyar TL'lik (%13,9) kısmı ise bireysel kredilerden oluşmaktadır.

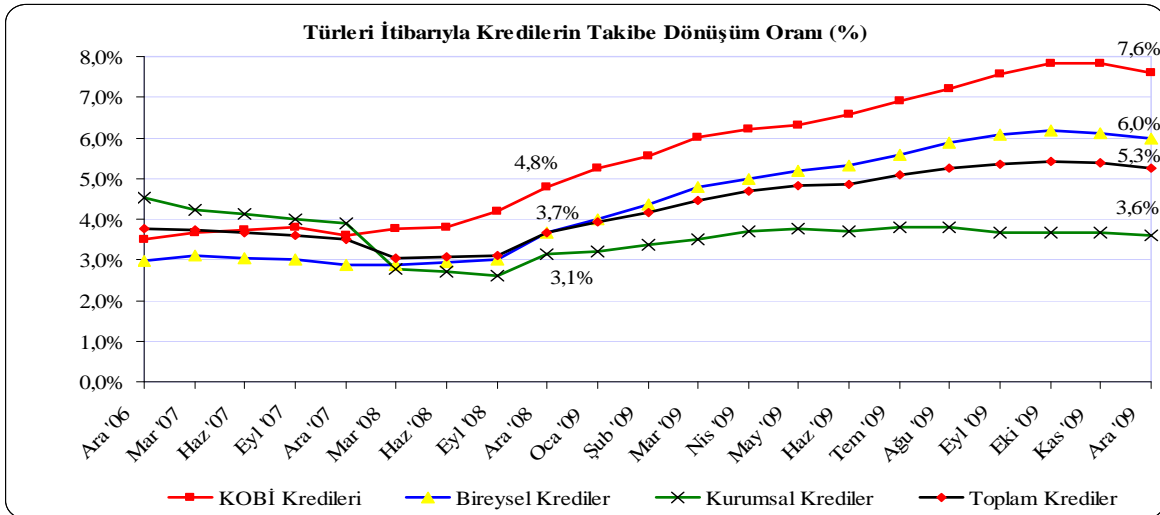
Ekonomik krizin etkilerinin en şiddetli hissedilmeye başlandığı Eylül 2008 döneminden sonra hızlı bir artış trendine giren takipteki alacaklar, Aralık 2009 itibarıyla 21,9 milyar TL seviyesine ulaşmıştır.

Bankacılık sektörünün toplam kredileri 2009 yılında %6,9 artarken, takipteki alacaklar aynı dönemde %55,5 oranında yükselmiştir. Ancak, takipteki alacaklardaki artış hızının Ekim 2009 döneminden itibaren ciddi bir biçimde azaldığı gözlenmektedir. Takipteki alacaklar toplamı 2009 yılının ilk 9 ayında %50,9 artarken, son çeyrekteki artış hızı %3,1 ile sınırlı kalmıştır. Yılın son çeyreğindeki yavaşlamada aktiften silinen/satılan takipteki alacaklar da etkili olmakla birlikte, bu tutarlar hariç tutulduğunda dahi bankacılık sektörünün takipteki alacak oluşumunun yavaşladığı gözlenmektedir.

2008 yılsonunda %3,7 düzeyinde olan toplam kredilerin takibe dönüşüm oranı, Ekim 2009'da %5,4'e kadar yükselmiş ve Aralık 2009 itibarıyla %5,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kredi türleri itibarıyla en yüksek takibe dönüşüm oranı %7,6 ile KOBİ kredilerinde olup, KOBİ kredileri aynı zamanda 2009 yılında takibe dönüşüm oranı en hızlı artan segment olmuştur. 2009 yılsonu itibarıyla bireysel kredilerin takibe dönüşüm oranı %6, kurumsal/ticari kredilerin takibe dönüşüm oranı ise %3,6 seviyesindedir. Diğer taraftan, kurumsal/ticari kredilerin takibe dönüşüm oranının diğer kredi türleri kadar hızlı artmadığı; takibe dönüşüm oranındaki artışın 2009 yılsonuna doğru yerini tüm segmentlerde azalışa bıraktığı gözlenmektedir.

Bireysel kredilerin takibe dönüşüm oranı 2008 yılsonunda %3,7 iken Aralık 2009 itibarıyla %6'ya yükselmiştir. Bireysel kredilerin türleri itibarıyla takibe dönüşüm oranları incelendiğinde ise, kredi kartı alacaklarının takibe dönüşüm oranının %6,5'ten %10,4'e,

konut kredilerinin takibe dönüşüm oranının %1,3'ten %2,1'e, taşıt kredilerinin takibe dönüşüm oranının %6'dan %10,3'e, ihtiyaç kredilerinin takibe dönüşüm oranının %2,7'den %4,5'e ve daha düşük montanlı olan "diğer" kategorisindeki bireysel kredilerin takibe dönüşüm oranının ise %4,7'den %12,1'e yükseldiği gözlenmektedir. Bu kapsamda, küresel krizin etkisiyle artan işsizlik oranlarının, kredi kartları başta olmak üzere tüm bireysel kredi segmentlerinde takibe dönüşüm oranının yükselmesi şeklinde bir yansımasının olduğu değerlendirilmektedir.

Konut kredilerinde takibe dönüşüm oranının nispeten düşük seviyede kalmasında, konut kredilerinde orta ve üst gelir grubunda yer alan müşterilere kullandırmaların ağırlıkta olması ile birlikte, kredilendirmenin konut bedelinden daha düşük bir oranda yapılması etkili olmaktadır.

Banka grupları itibarıyla ise, Aralık 2009 döneminde kredilerin takibe dönüşüm oranının yabancı bankalar grubunda %7,5, özel bankalar grubunda %5,2, katılım bankaları grubunda %4,8, kamu bankaları grubunda %4,4, kalkınma ve yatırım bankaları grubunda ise %2,3 düzeyinde olduğu görülmektedir.

Sektörün takipte izlenen kredilere karşılık ayırma oranı 2008 yılsonunda %79,8 iken; 2009 yılında daha da artan bu oran Aralık 2009 itibarıyla %83,5 gibi yüksek bir seviyeye ulaşmıştır.

Diğer taraftan, "Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik"te 23.01.2009 tarihinde yapılan değişiklik çerçevesinde, yeni sözleşme koşullarına bağlanan, yeniden yapılandırılan ya da yeni itfa planına bağlanan toplam krediler Aralık 2009 itibarıyla 11,2 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Aynı kapsamda kredisi yeni sözleşme koşuluna bağlanan, yeniden yapılandırılan ya da yeni itfa planına bağlanan toplam müşteri sayısı ise 828.476 kişidir.

Karşılık Yönetmeliği Değişikliği Kapsamında Sınıflandırılan Krediler

(Milyon TL)	Aralık 2009	
	Tutar	Müşteri Adedi
Yeniden Yapılandırılan / Yeni İtfa Planına Bağlanan Krediler	10.862	818.546
Canlı Kredilerden (*)	9.446	601.053
Takipteki Kredilerden (**)	1.416	217.493
"Yenilenen ve İtfa Planına Bağlanan Krediler Hesabı"na aktarılan krediler (***)	317	9.930
Yeni Sözl. Koşullarına Bağlanan, Yeniden Yapılandırılan ya da Yeni İtfa Planına Bağl. Toplam Kredi	11.179	828.476

(*) Geçici madde 3.(1).a kapsamında

(**) Geçici madde 3.(1).b kapsamında

(***) Geçici madde 3.(1).ç kapsamında

Yeniden yapılandırılan ya da yeni itfa planına bağlanan kredilerin 9,4 milyar TL’si canlı kredilerin; 1,4 milyar TL’si ise takipteki kredilerin yeniden yapılandırılmasından oluşmaktadır.

b.2) Menkul Değerler Portföyü

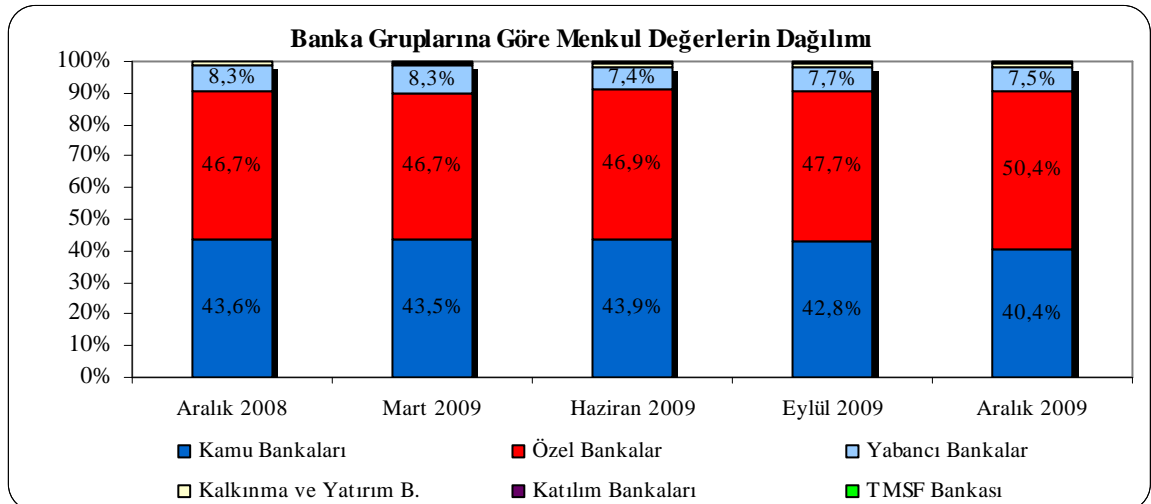
Menkul Değerler

(Milyon TL)	Aralık 2008		Mart 2009		Haziran 2009		Eylül 2009		Aralık 2009		Aralık 08-Aralık 09 (Değişim)	
	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	%
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan Menkul Değerler	3.736	1,9	5.003	2,4	5.366	2,4	6.029	2,5	5.518	2,1	1.782	47,7
Satılmaya Hazır Menkul Değerler	75.112	38,7	90.870	43,0	99.536	44,9	117.608	48,7	142.070	54,0	66.958	89,1
Vadeye Kadar Elde Tutulacak Menkul Değerler	115.142	59,4	115.251	54,6	116.876	52,7	117.876	48,8	115.288	43,9	146	0,1
Menkul Değerler Toplamı	193.990	100	211.124	100	221.778	100	241.512	100	262.876	100	68.886	35,5
Toplam Aktif	732.536	26,5	753.782	28,0	768.230	28,9	798.046	30,3	833.928	31,5	101.392	13,8

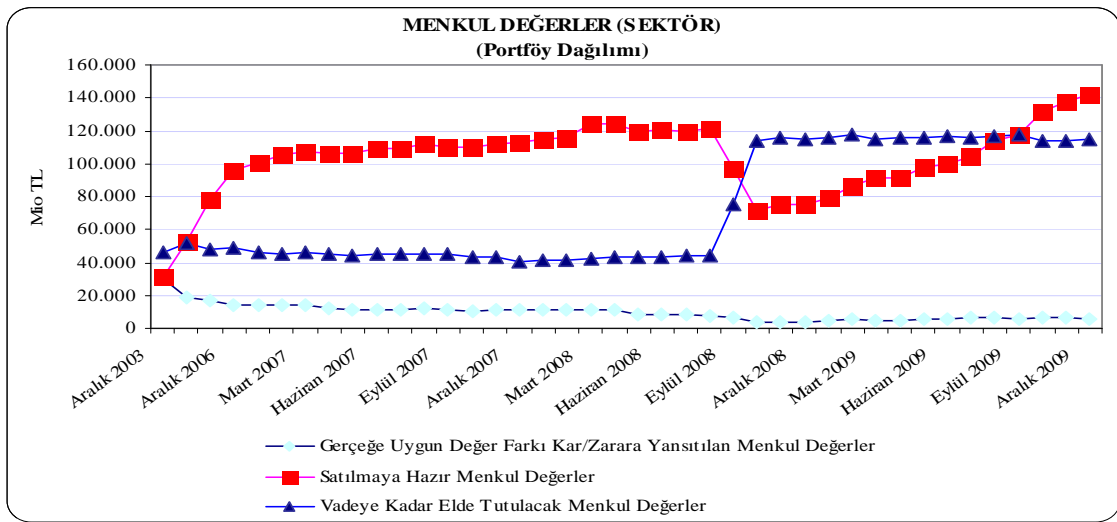
(*) Her bir menkul kıymet grubunun menkul değerler içerisindeki payları ile MDC'nin aktif toplamı içerisindeki paylarını göstermektedir.

2008 yılsonunda 194 milyar TL olan menkul değerler portföyü 2009 yılında %35,5 oranında büyüyerek 262,9 milyar TL seviyesine yükselmiştir. Küresel krizin etkisiyle gerek kredi talebinin düşmesi gerekse de bankaların risk algılamasının yükselmesi nedeniyle bankaların menkul değer yatırımlarına talebi artmış, toplam menkul değerlerin Aralık 2008’de bankacılık sektörü toplam aktifleri içerisindeki payı %26,5 iken, 2009 yılında 5 puan artarak %31,5’e yükselmiştir. 2009 yılsonu itibarıyla bankaların menkul kıymet portföyününün %97,4’ü kamu tarafından ihraç edilmiş menkul değerlerden oluşmaktadır. Aralık 2009 itibarıyla kamunun toplam borç stoğu 441,4 milyar TL olup, bu tutarın %58’i bankalarca finanse edilmektedir.

Toplam menkul değerlerin %90,8’i kamu ve özel bankaların portföyünde bulunmakla birlikte, 2009 yılında kamu bankalarının toplam portföy içindeki payı %43,6’dan %40,4’e gerilerken özel bankaların payı %46,7’den %50,4’e yükselmiştir. Diğer taraftan, yabancı bankaların payı %8,3’ten %7,5’e gerilerken, diğer grupların payları toplamı %2’nin altında kalmıştır.

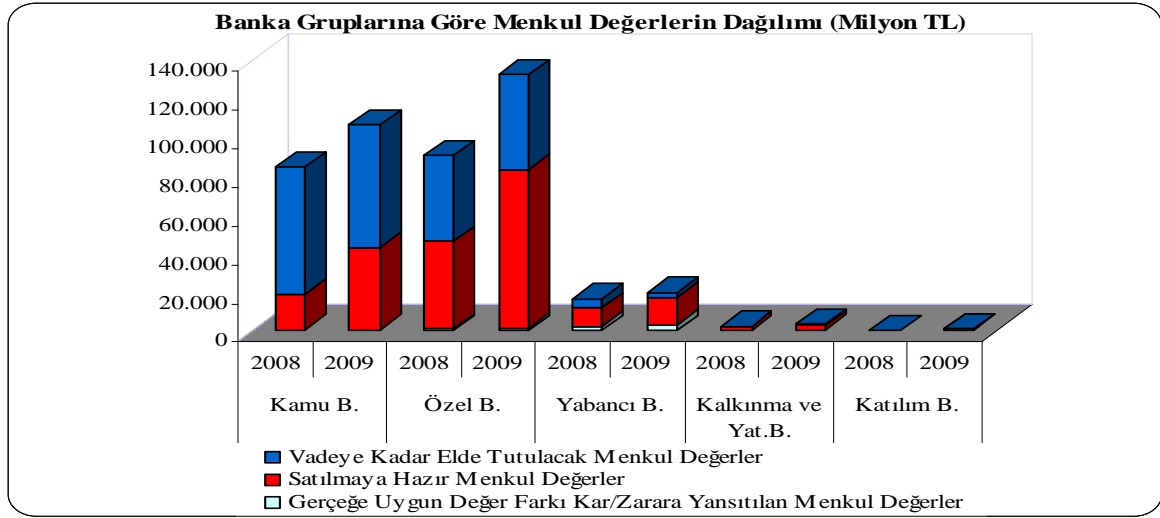

Uluslararası piyasalarda yaşanan kriz sonrasında, fiyat oynaklığının banka bilançolarında yarattığı olumsuz etkiyi ortadan kaldırmak amacıyla Uluslararası Muhasebe Standartları'nda yapılan değişikliğe paralel olarak Türkiye Muhasebe Standardı 39'da 31.10.2008 tarihinde, 01.07.2008 tarihine kadar olan dönem için değişikliğe izin verir şekilde yapılan düzenleme sonrasında, bir finansal varlığın, “gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlık” veya “satılmaya hazır finansal varlık” grubu dışında yeniden sınıflandırılmasına imkan tanınmıştır. Söz konusu düzenleme sonrasında 2007 yılsonunda ticari amaçlı tutulan menkul değerlerin toplam menkul değerler içerisindeki payı %75,2 iken, söz konusu oran 2008 yılsonunda %40,6'ya gerilemiştir.

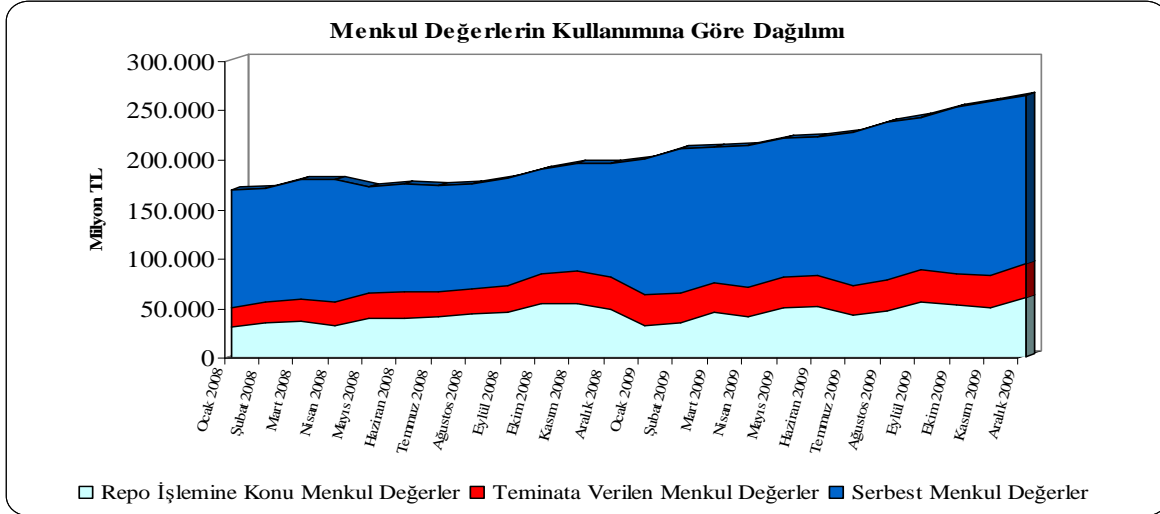

Diğer taraftan, 2009 yılının başından itibaren bankalar, yeni satın aldıkları menkul değerleri TCMB'nin hızlı bir şekilde faizleri indireceği beklentisiyle ticari portföyde sınıflandırmışlardır. Nitekim, 2008 yılsonunda %59,4 olan “vadeye kadar elde tutulacak menkul değerler” portföyünün toplam menkul değerler içerisindeki ağırlığı, 2009 yılında yaklaşık 15,5 puan azalarak %43,9'a gerilemiştir. Ayrıca, “satılmaya hazır menkul değerler” portföyünün payı artarken 2009 yılı boyunca faiz oranlarının da düşmesi sonucunda menkul değerlerin değerlendirme artışları bankaların özkaynak toplamını artırıcı etkiye bulunmuştur.

İzleyen grafikte de görüldüğü üzere, 2009 yılında sektör genelinde menkul değerlerde esas artışlar, satılmaya hazır menkul değerler portföyünde gerçekleşirken, özel bankalar ve kamu bankalarında söz konusu artışın belirgin olduğu görülmektedir.

Türk bankacılık sektörünün menkul değerler portföyünün 2009 yılsonu itibarıyla %22,7'si repo işlemlerine konu edilirken, %12,8'i teminata verilmiş ve toplam tutarın %64,5'i (170 milyar TL) serbest menkul değerlerden oluşmuştur. Son iki yıl içinde serbest menkul değerlerin toplam menkul değerlerdeki payı Kasım 2008 döneminde %55,5 ile en düşük seviyeye ulaşmıştır. Serbest olmayan menkul değerlerin 2009 yılsonundaki tutarının %60'ı repoya konu edilmiş menkul değerlerdir.

Toplam menkul değerler portföyünün %52,3'ü değişken faizli, %47'si sabit faizli iken %1'den daha az bir kısmı ise getirisi faize duyarlı olmayan menkul değerlerden oluşmaktadır.

Menkul Değerlerin Banka Gruplarına Göre Faiz Yapısı (%)

	Aralık 2008			Aralık 2009		
	Değişken Faizli	Sabit Faizli	Faizsiz	Değişken Faizli	Sabit Faizli	Faizsiz
Kamu Bankaları	64,7	35,3	0,1	66,5	33,3	0,2
Özel Bankalar	43,1	56,7	0,2	44,3	55,6	0,2
Yabancı Bankalar	38,0	61,0	1,0	36,2	63,1	0,7
Katılım Bankaları	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	31,6	66,8	1,5	37,6	60,3	2,1
TMSF Bankası	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0
BANKACILIK SEKTÖRÜ	51,9	47,8	0,2	52,3	47,0	0,6

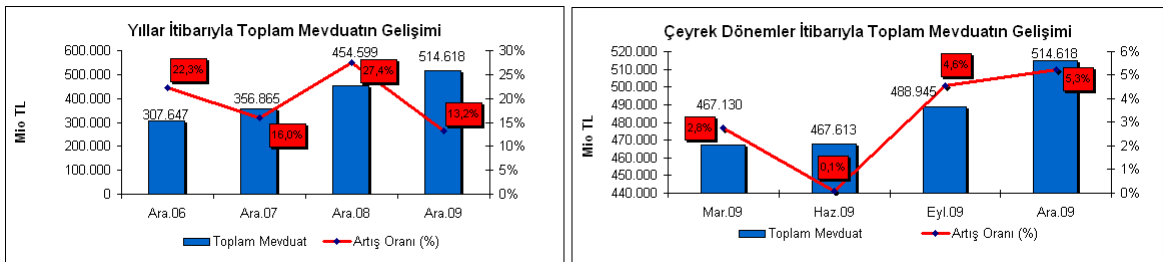
Menkul değerlerin ağırlıklı ortalama kalan vadesi 2009 sonu itibariyle yaklaşık 3 yıl 1 ay (1.141 gün) olarak hesaplanmakla birlikte portföyde değişken faizli menkul kıymetlerin varlığı, menkul kıymetlerin durasyonunu düşürmektedir.

Menkul Değer Portföyünün Ortalama Kalan Vadesi (Gün)

	Aralık 2008	Aralık 2009
Kamu Bankaları	1.162	1.179
Özel Bankalar	1.360	1.169
Yabancı Bankalar	1.007	819
Katılım Bankaları	0	354
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	1.478	982
TMSF Bankası	459	227
BANKACILIK SEKTÖRÜ	1.245	1.141

b.3) Mevduat

Aralık 2009 itibarıyla 514,6 milyar TL bakiye arz eden toplam mevduat sektörün temel fon kaynağı konumundadır. 2008 yılında sektörün mevduatı %27,4 artarken, 2009 yılındaki artış oranı %13,2 ile sınırlı kalmıştır.

Diğer taraftan, 2009 yılının ilk yarısında toplam mevduattaki artış oranı %2,9 iken üçüncü çeyrekteki artış oranı %4,6'ya ve son çeyrekteki artış oranı %5,3'e yükselmiştir. Toplam mevduattaki artış eğiliminin hızlanmasında, "Varlık Barışı Kanunu" olarak adlandırılan 5811 Sayılı Kanunun uygulama süresinin 2009 yılı sonuna kadar uzatılmasının yanı sıra, yılın son ayında TP mevduat faizlerinde yükseliş olarak kendini gösteren

bankalar arasındaki artan rekabetin etkili olduğu düşünülmektedir. 2009 yılı başından itibaren azalış eğilimine giren sektörün TP mevduata uyguladığı ortalama faiz oranı, Kasım ayı sonunda %7,7 iken Aralık ayı sonunda %8,3'e yükselmiştir.

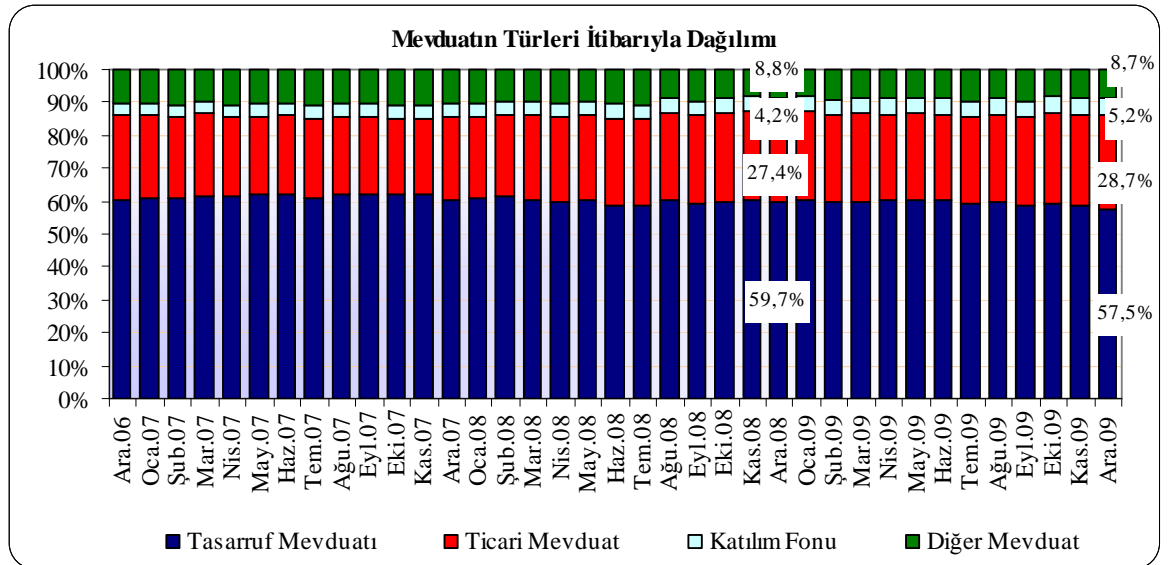
Banka grupları bazında mevduatın gelişimi incelendiğinde, 2009 yılında banka gruplarının² tamamının mevduatı artmakla birlikte, bu artış katılım bankaları grubunda yıl boyunca diğer gruplara kıyasla daha yüksek düzeyde seyretmiş, özel bankalar grubunun ise 2009 yılının ilk 9 ayındaki mevduat artışı 10 milyar TL (%4,5) iken yılın son çeyreğindeki artış bu rakamın üzerine çıkarak 12,4 milyar TL (%5,3) olarak gerçekleşmiştir.

Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi

	Aralık 2008			Aralık 2009			DEĞİŞİM					
	TP (Milyon TL)	YP (Milyon USD)	Toplam (Milyon TL)	TP (Milyon TL)	YP (Milyon USD)	Toplam (Milyon TL)	TUTAR			%		
							TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankaları	116.757	25.782	155.972	136.932	29.974	181.562	20.175	4.192	25.590	17,3	16,3	16,4
Özel Bankalar	132.674	59.300	222.481	149.110	64.557	244.933	16.436	5.257	22.452	12,4	8,9	10,1
Yabancı Bankalar	33.713	15.327	57.066	38.537	15.275	61.385	4.825	-53	4.319	14,3	-0,3	7,6
Katılım Bankaları	10.936	5.342	19.045	16.821	6.579	26.711	5.885	1.237	7.666	53,8	23,2	40,3
TMSF Bankası	13	15	35	11	11	28	-2	-4	-8	-15,3	-25,3	-21,7
BANKACILIK SEKTÖRÜ	294.093	105.766	454.599	341.412	116.396	514.618	47.318	10.630	60.019	16,1	10,1	13,2

* YP mevduat tutarı hesaplanırken her bankanın ilgili tarihteki USD alış kuru esas alınmıştır.

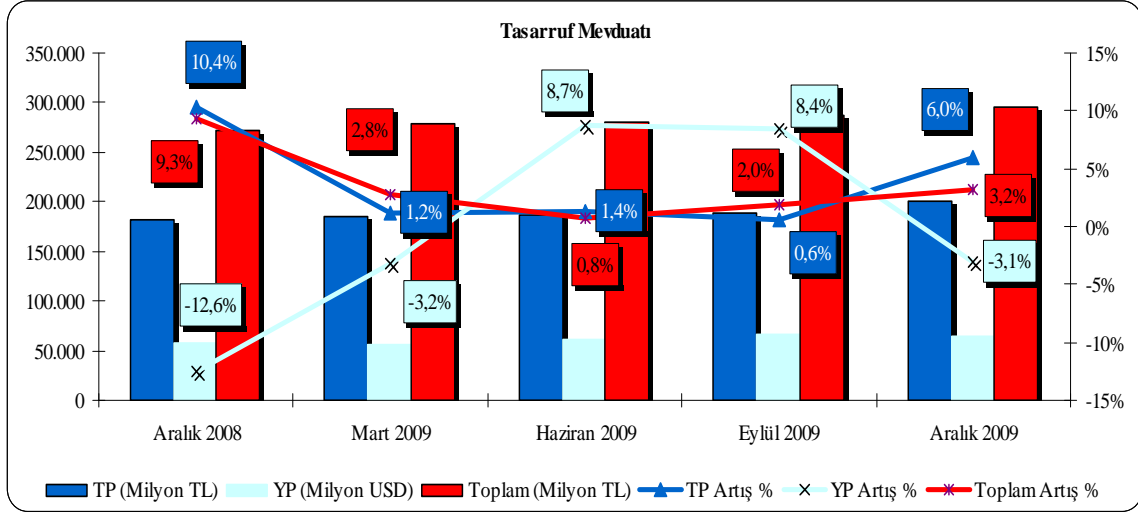
2009 yılında TP mevduat 47,3 milyar TL (%16,1), YP mevduat 10,6 milyar USD (%10,1) artmıştır. TP mevduattaki artışta temelde ticari mevduat yanında tasarruf mevduatı, YP mevduattaki artışta ise tasarruf mevduatı belirleyici olmuştur.

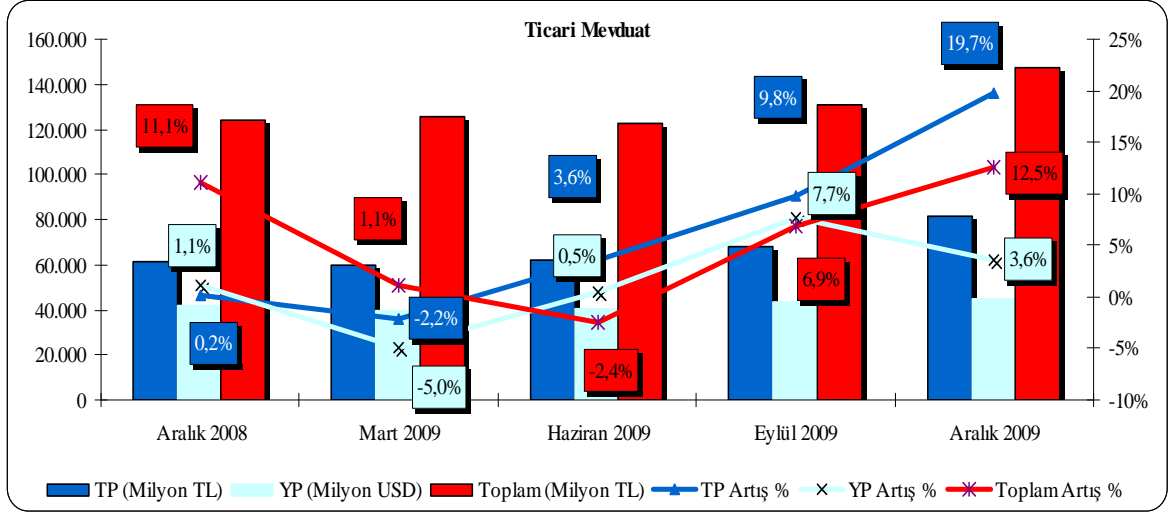
2009 yılsonunda tasarruf mevduatının toplam mevduat içindeki payında, 2008 yılsonuna göre 2,2 puanlık azalış gerçekleşirken, ticari mevduatın payında 1,3 ve katılım fonlarının payında 1 puanlık artış gerçekleşmiştir.

² TMSF Bankası hariç.

TP tasarruf mevduatında 2009 yılının ilk yarısında gerçekleşen artış (%2,6) eğilimi üçüncü çeyrekte (%0,6) yavaşlamıştır. Diğer taraftan, yılın son çeyreğinde TP tasarruf mevduatı tekrar artış eğilimine girerek 11,3 milyar TL'lik (%6) artış gerçekleşmiştir. **YP tasarruf mevduatındaki** artış yılın ilk yarısında 3 milyar USD (%5,5) iken üçüncü çeyrekteki artış 5,2 milyar USD'ye (%8,4) yükselmiştir. Yılın son çeyreğinde ise YP tasarruf mevduatındaki artış eğilimi sona ermiş ve 2,1 milyar USD'lik (%3,1) azalış gerçekleşmiştir.

2009 yılının ilk yarısında sadece 0,8 milyar TL (%1,4) artan **TP ticari mevduat**, üçüncü çeyrekte 6 milyar TL (%9,8) son çeyrekte de 13,4 milyar TL (%19,7) artmıştır. TP mevduattaki artışta ticari mevduatın artış eğilimine girmesinin büyük ölçüde etkisi olmuştur. 2009 yılının ilk yarısında 1,9 milyar USD (%4,5) azalan **YP ticari mevduat**, üçüncü çeyrekte 3,1 milyar USD (%7,7) son çeyrekte de 1,5 milyar USD (%3,6) artmıştır. Yılın son çeyreğinde, YP ticari mevduat artış eğilimini sürdürürken, YP tasarruf mevduatındaki azalışın etkisiyle YP mevduatta %0,2 oranında azalış gerçekleşmiştir.

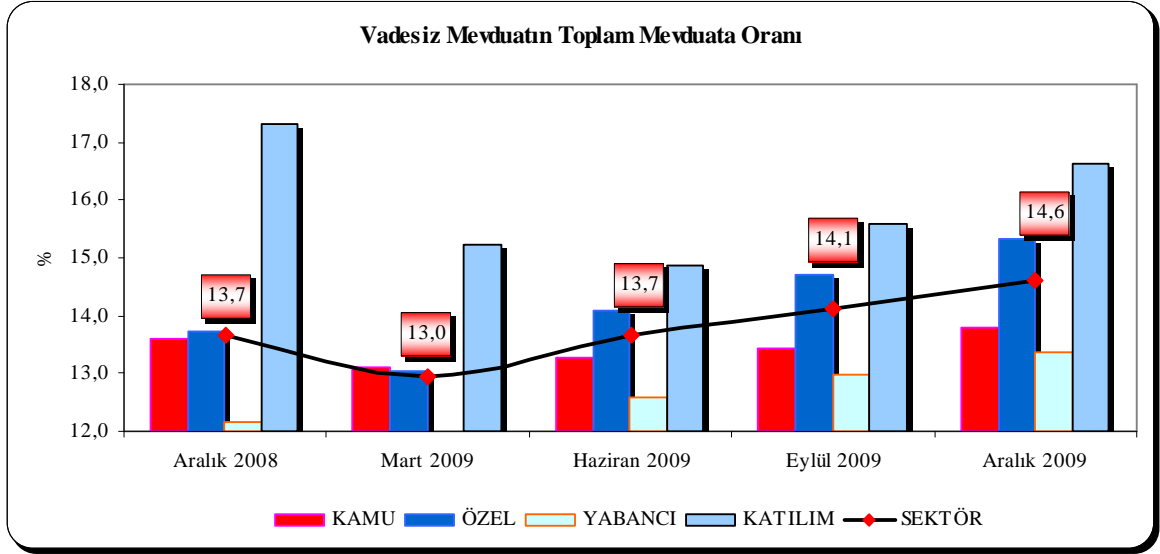

2009 yılı boyunca hem TP hem de YP katılım fonları artış eğilimini sürdürmüştür. 2008 yılsonu ile karşılaştırıldığında, TP katılım fonları 5,9 milyar TL (%53,8), YP katılım fonları 1,2 milyar USD (%23,2) artmıştır.

Aralık 2009 dönemi itibarıyla toplam mevduatın %91,8'inin vadesiz ve 3 aya kadar vadede toplanması, kısa vadede yoğunlaşma riskinin devam ettiğini göstermektedir.

2008 yılının son çeyreğinde vadesiz mevduatın toplam mevduat içindeki payı³ %13,7 iken 2009 yılında gerçekleşen faiz indirimlerinin de etkisiyle 2009 yılının son çeyreğinde %14,6'ya yükselerek, 2008 yılı ortalamasını yakalamıştır. 2009 yılı boyunca söz konusu oran katılım bankaları ile özel bankalar grubunda sektör ortalamasının üzerinde gerçekleşirken, kamu bankaları ve yabancı bankalar gruplarında sektör ortalamasının altında kalmıştır.

³ Vadesiz mevduatın toplam mevduat içindeki payı, çeyrek dönemler itibarıyla günlük mevduat tutarlarının ortalaması alınarak suretiyle hesaplanmıştır.

b.4) Sendikasyon ve Sekürütizasyon Kredileri

Eylül 2008’de 26,3 milyar USD, Aralık 2008’de 23,6 milyar USD olan sendikasyon ve sekürütizasyon kredilerinin toplam tutarı Aralık 2009 itibarıyla 18,1 milyar USD’ye gerilemiştir.

Sendikasyon ve Sekürütizasyon Kredilerine İlişkin Ödeme Planı

(Milyon USD)	Sendikasyon	Sekürütizasyon	Toplam	% Pay
Ocak 2010	0	150	150	0,83
Şubat 2010	0	185	185	1,02
Mart 2010	0	134	134	0,74
Nisan 2010	691	148	839	4,64
Mayıs 2010	1.430	198	1.628	8,99
Haziran 2010	0	146	146	0,81
Temmuz 2010	0	163	163	0,90
Ağustos 2010	1.440	203	1.643	9,08
Eylül 2010	2.388	147	2.534	14,00
Ekim 2010	227	181	407	2,25
Kasım 2010	366	208	574	3,17
Aralık 2010	676	148	824	4,55
2010 Yılı Toplam	7.217	2.012	9.229	50,99
2011	0	2.569	2.569	14,19
2012	0	2.164	2.164	11,96
2013	0	1.872	1.872	10,34
2014	0	993	993	5,48
2015	0	477	477	2,64
2016	0	461	461	2,54
2017	0	268	268	1,48
2018	0	67	67	0,37
TOPLAM	7.217	10.883	18.100	100,00
%Pay	39,87	60,13	100,00	

Sektörde 2009 yılında 11,2 milyar USD tutarında sendikasyon kredisi ödenirken 7,2 milyar USD tutarında yeni sendikasyon kredisi temin edilmiştir. Buna göre sendikasyon kredilerinde yenileme oranı 2009 yılı için %64,4 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca seküritizasyon kredilerindeki anapara taksit ödemeleri nedeniyle gerçekleşen azalma, sendikasyon ve seküritizasyon kredilerine ilişkin toplam yenileme oranının %56,9'a gerilemesine neden olmaktadır.

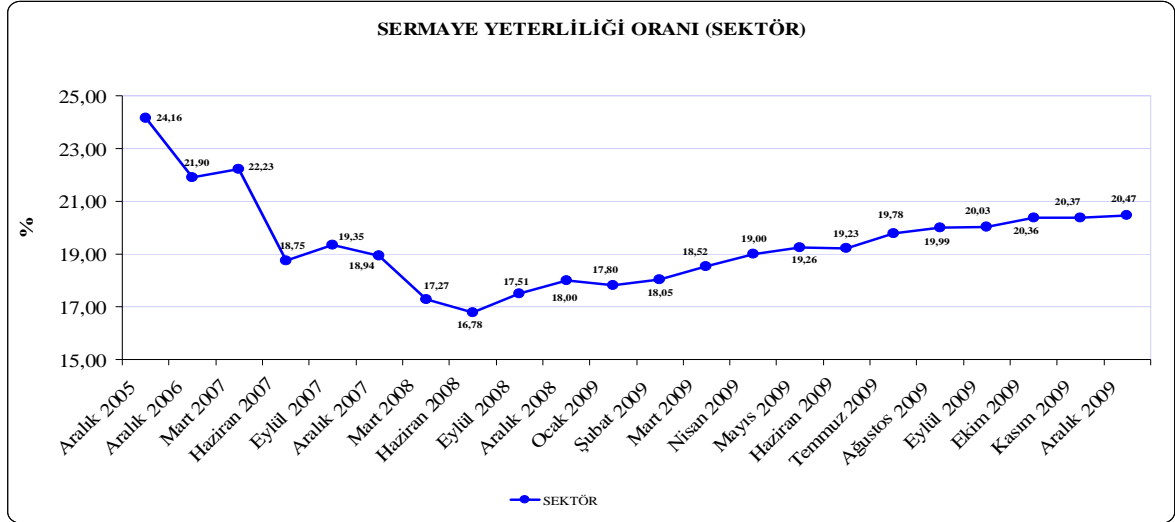
Küresel krizin derinleştiği Eylül 2008 dönemi öncesinde alınan sendikasyon kredilerinin faiz oranları Libor+0,40 ilâ Libor+0,80 arasında iken sonraki dönemlerde alınan kredilerin faiz oranları Libor+1,25 ilâ Libor+2 düzeylerine yükselmiştir. Öte yandan, söz konusu süreçte Libor faiz oranlarındaki gerileme, spread'lerdeki yükselişe bağlı maliyet artışının etkisini azaltmıştır. Diğer taraftan, Türkiye'nin uluslararası piyasalarda riskinin azalmasının bir göstergesi olarak CDS spread'lerindeki düşüşlerin ve son dönemdeki derecelendirme notu yükselişlerinin, önümüzdeki dönemde temin edilecek sendikasyon kredisi spread'lerine olumlu yansıtacağı değerlendirilmektedir.

b.5) Özkaynaklar ve Sermaye Yeterliliği

2008 yılsonunda 86,4 milyar TL olan bankacılık sektörünün toplam özkaynakları %28,1 oranında artarak Aralık 2009 itibarıyla 110,7 milyar TL seviyesine yükselmiştir. Söz konusu artışta geçmiş yıl kârlarının bir kısmının bünyede bırakılmış olması, menkul değerler değerlendirme farklarının negatiften pozitifte dönmesi, nakit sermaye artışları ile önceki yılsonuna göre dönem net kârındaki artış etkili olmuştur. 2009 yılında 14 banka tarafından toplam 3,1 milyar TL ödenmiş sermaye artışı gerçekleştirilmiştir. Aynı dönemde toplam aktiflerdeki artış oranının %13,8 ile özkaynaklardaki artış oranının altında kalması sonucu 2008 yılsonunda %11,8 olan özkaynakların toplam pasifler içerisindeki payı 1,8 puan artarak Aralık 2009 itibarıyla %13,6'ya yükselmiştir.

Tüm banka gruplarının özkaynakları artarken en yüksek oranlı artış %35,7 ile kamu bankalarında gerçekleşmiştir. Özel bankalar %31,5 ile özkaynakları sektör ortalamasının üzerinde artan diğer banka grubudur.

Sektörün **sermaye yeterliliği rasyosu** 2009 yılsonu itibarıyla %20,5 düzeyindedir. Sermaye yeterliliği rasyosunun bileşenlerinden risk ağırlıklı varlıklardaki 2008 yılsonuna göre %9'luk artışa karşın, yasal özkaynak tutarındaki %24 oranındaki yükselme, 2008 yılsonunda %18 seviyesinde olan rasyonun yaklaşık 2,5 puan artarak Aralık 2009 itibarıyla %20,5'e yükselmesini sağlamıştır.

Eylül 2008’de Lehman Brothers’ın iflası ile derinleşen küresel kriz ortamında, gerek politika faizlerindeki indirimler gerekse piyasa faiz oranlarındaki düşüşler Türk bankalarının kârlılığına olumlu katkı yapmış, özkaynakları güçlenmiş ve buna bağlı olarak da sektörün sermaye yeterliliği rasyosu yükselmiştir.

2008 yılsonu ile karşılaştırıldığında tüm banka gruplarının (TMSF bankası hariç) sermaye yeterliliği rasyosu artarken, özel bankalardaki artış sektör ortalamasının üzerinde gerçekleşmiş ve sektör rasyosunun artışında belirleyici olmuştur.

Faaliyet yapıları gereği sektör ortalamasının yaklaşık üç katı sermaye yeterliliği rasyosu ile çalışan kalkınma ve yatırım bankaları grubunda, Eylül 2008’e göre yaklaşık 1 puanlık azalış görülmektedir. Aynı dönemde özel bankalar ve yabancı bankalar grupları sermaye yeterliliği rasyolarını 3 puanın üzerinde artırmışlardır.

Banka grupları bazında sermaye yeterliliği rasyosunun gelişimi aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Banka Grupları İtibarıyla Konsolide Olmayan Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

					Fark (Puan)	
	Eylül 2008	Aralık 2008	Eylül 2009	Aralık 2009	Eyl.09-Ara.09	Ara.08-Ara.09
Kamu Bankaları	16,02	16,43	18,14	18,38	0,24	1,95
Özel Bankalar	16,36	16,38	19,39	19,52	0,12	3,13
Yabancı Bankalar	15,09	16,65	18,69	18,48	-0,21	1,83
Katılım Bankaları	14,06	15,31	15,22	15,34	0,12	0,03
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	61,29	59,38	58,84	60,31	1,47	0,93
TMSF Bankası	60,73	65,08	51,13	45,02	-6,11	-20,06
BANKACILIK SEKTÖRÜ	17,51	18,00	20,03	20,47	0,44	2,47

Sektörün sermaye yeterliliği rasyosunun bileşenleri ve gelişimi aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Sermaye Yeterliliği Rasyosu Bileşenleri

(Milyon TL)	FARK (%)		
	Aralık 2008	Aralık 2009	Ara.09-Ara.08
Ana Sermaye	88.577	104.145	17,6
Katkı Sermaye	8.581	12.202	42,2
Üçüncü Kuşak Sermaye	0	0	-
Sermaye	97.158	116.347	19,7
Sermayeden İndirilen Değerler (-)	4.378	1.300	-70,3
Özkaynak	92.780	115.046	24,0
Kredi Riskine Esas Tutar	436.945	466.471	6,8
Piyasa Riskine Esas Tutar	18.820	24.940	32,5
Operasyonel Riske Esas Tutar	59.673	70.570	18,3
Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)	18,00	20,47	-

Özkaynağın en önemli belirleyicisi olan ana sermayenin önceki yılsonuna göre %17,6 oranında artış gösterdiği görülmektedir. Risk ağırlıklı varlıkların esas belirleyicisi olan kredi riskine esas tutar ise aynı dönemde %6,8 artmıştır.

c) Kârlılık

Seçilmiş Gelir Gider Kalemleri

(Milyon TL)			Değişim		Toplam Gelir İçerisindeki Payı (%)		
	Aralık 2008	Aralık 2009	Tutar	%	Aralık 2008	Aralık 2009	Fark (Puan)
Toplam Faiz Gelirleri	85.768	85.282	-486	-0,6	79,6	78,4	-1,2
Toplam Faiz Giderleri	54.786	43.488	-11.298	-20,6	50,9	40,0	-10,9
I) NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	30.982	41.795	10.812	34,9	28,8	38,4	9,7
Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	5.446	9.863	4.417	81,1	5,1	9,1	4,0
II) PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	25.537	31.932	6.395	25,0	23,7	29,3	5,6
Toplam Faiz Dışı Gelirler	17.422	19.182	1.759	10,1	16,2	17,6	1,5
Toplam Faiz Dışı Giderler	26.592	27.936	1.344	5,1	24,7	25,7	1,0
III) NET FAİZ DIŞI GELİR (GİDER)	-9.170	-8.754	415	-	-8,5	-8,0	0,5
IV) TOPLAM DIĞER FAİZ DIŞI GEL./GİD. (1+2+3)	272	1.929	1.656	608,1	0,3	1,8	1,5
1- Sermaye Piyasası İşlemleri Karı (Zararı) (Net)	1.501	1.276	-225	-15,0	1,4	1,2	-0,2
2- Kambiyo Karı (Zararı) (Net)	-1.497	653	2.149	-	-1,4	0,6	2,0
3- Olağanüstü Gelirler (Giderler) (Net)	268	-0	-268	-	0,2	-0,0	-0,2
V) VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR) (II+III+IV)	16.639	25.106	8.467	50,9	15,4	23,1	7,6
Vergi Provizyonu	3.218	5.031	1.813	56,4	3,0	4,6	1,6
DÖNEM NET KARI (ZARARI)	13.422	20.075	6.654	49,6	12,5	18,4	6,0
Faiz Gelirleri/Faiz Giderleri %	156,6	196,1	39,6				
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler %	68,3	75,6	7,2				
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler % *	57,2	55,8	-1,4				

* Takipteki alacaklar özel provizyonu faiz dışı giderlere dahil edilmiştir.

Not: Diğer faiz dışı gelirler, faiz dışı gelir - gider dengesi hesaplamasında net değerleri üzerinden değerlendirilmiştir. Rasyolara ilişkin değişimler puan cinsindedir.

Bankacılık sektörü dönem net kârı önceki yıla göre 6,7 milyar TL (%49,6) artarak 20,1 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Söz konusu artışta net faiz gelirleri ile negatiften pozitifte dönen kambiyo karındaki artışın yanı sıra faiz dışı gelir gider

dengeindeki iyileşme⁴ etkili olmuştur. Diğer taraftan, takipteki alacaklar özel provizyonundaki yüksek artış, kâr artışını sınırlayan önemli bir etken olarak görülmektedir.

Net faiz gelirlerindeki %34,9'luk artış ağırlıklı olarak mevduat faiz giderlerindeki %19,6'lık (8,6 milyar TL) azalışa karşın, kredilerden alınan faiz gelirlerindeki %0,7 (0,4 milyar TL) artış ile menkul değerlerden alınan faiz gelirlerindeki %3,6'lık (1 milyar TL) artıştan kaynaklanmıştır. Söz konusu durumda düşen piyasa faiz oranlarının yeniden fiyatlama dönemi kredilere göre daha kısa olan mevduat faizlerine yansımalarının, kredi faizlerinden daha hızlı gerçekleşmesi etkili olmaktadır.

Diğer taraftan, takipteki alacaklar özel provizyonundaki %81,1'lik (4,4 milyar TL) artışa bağlı olarak provizyon sonrası net faiz gelirlerindeki artış %25 ile sınırlı kalmıştır. Bu dönemde takipteki alacaklar özel provizyonunun toplam gelirlere oranı da 4 puan artmıştır.

2009 yılının ilk yarısında ekonomik aktivitedeki yavaşlamaya bağlı olarak takipteki alacakların hızla artması sonucunda söz konusu alacaklar için ayrılan özel provizyonlar da artmıştır. Bu dönemde artan sorunlu alacaklar nedeniyle bankaların yeni kredi kullandırma konusunda daha hassas davrandıkları görülmüştür. Faiz oranlarının düştüğü ortamda, hem yeni kredi kullandırımı olmaması hem de kredilerin yeniden fiyatlama dönemlerinin uzun olması nedeniyle kredi faiz gelirlerinde bir düşüş oluşmamış, buna karşılık ortalama vadesi 30 gün civarında seyreden mevduata verilen faiz giderlerinin hızla gerilediği görülmüştür. Diğer taraftan, bankaların düşen faizlere bağlı olarak menkul kıymet alım satım kazançlarının hızla arttığı, türev işlem karlarının sermaye piyasası işlem karlarına olumlu katkı yaptığı belirlenmiştir. Genel olarak, artan takipteki alacaklar özel provizyonlarına karşın, temelde düşen faiz oranlarına bağlı olarak yılın ilk yarısında bankacılık sektörü dönem net karı 11 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Yılın ikinci yarısında ise politika faiz oranlarındaki indirimlerin hız kesmesine karşın takipteki alacaklardaki artışın ivme kaybetmesi, özellikle Ağustos 2009'dan sonraki dönemde konut kredisi kullandırmaları ile diğer kredi kullandırmalarının da hızlanmasına bağlı olarak, yeni kredi kullandırmalarının artması ve kredilerin yeniden fiyatlanmasıyla kredi faiz gelirlerinin artış hızında yavaşlama oluşmuş, mevduata ödenen faiz

---

⁴ Net faiz dışı gelirlerin giderlerden fazla artması, personel giderleri, diğer faiz dışı giderler ve diğer provizyonlardaki artışa karşılık, kredilerden alınan ücret ve komisyon gelirleri, diğer faiz dışı gelirler ile bankacılık hizmet gelirlerindeki artış ve genel karşılık provizyonlarındaki azalıştan kaynaklanmaktadır.

giderlerindeki azalma ise devam etmiştir. Yılın ilk yarısına göre katkısı azalsa da, menkul kıymet alım satım kazançlarında devam eden artışa karşın, yılın ilk yarısında sermaye piyasası işlem karlarına olumlu katkı yapan türev işlem karlarının yılın ikinci yarısında zarara dönüşmesi nedeniyle sermaye piyasası işlem karlarının dönem net karına olan olumlu katkısı bu dönemde ortadan kalkmıştır. Kambiyo karlarındaki artışa karşın, faiz dışı gelir gider dengesinin yılın ilk yarısına kıyasla bozulması⁵ ve sermaye piyasası işlemlerinden temelde türev işlemlere bağlı olarak zarar edilmesi nedeniyle yılın ikinci yarısında dönem net karı 9,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

2008 yılı ile karşılaştırıldığında dönem net kârındaki artışta, net faiz gelirlerindeki artışın yanı sıra Aralık 2008'deki kambiyo zararının kara dönmesi (2,1 milyar TL artmıştır) etkili olmuştur. Menkul kıymet alım/satım kârları⁶ 2,6 milyar TL seviyesinde gerçekleşerek sermaye piyasası işlem kârlarına olumlu katkı yaparken, 1,4 milyar TL seviyesinde oluşan türev işlem zararları nedeniyle sermaye piyasası işlem karları bir önceki yıla göre %15 azalarak 1,3 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Son aylarda faiz oranlarının belli bir bantta hareket ediyor olması nedeniyle menkul kıymet alım satım kazançlarının ivme kaybetmesi ve artan türev işlem zararları dolayısıyla sermaye piyasası işlemlerinden sektörün zarar ettiği görülmektedir.

2008 yılı ile karşılaştırıldığında faiz dışı gelir/gider kalemlerinde önemli yer tutan kredilerden alınan ücret ve komisyonlar %29,8'lik artışla 3,3 milyar TL'ye, bankacılık hizmet gelirleri %5,5'lik artışla 10,6 milyar TL'ye, personel giderleri ise %6,4'lük artışla 10,4 milyar TL'ye yükselmiştir.

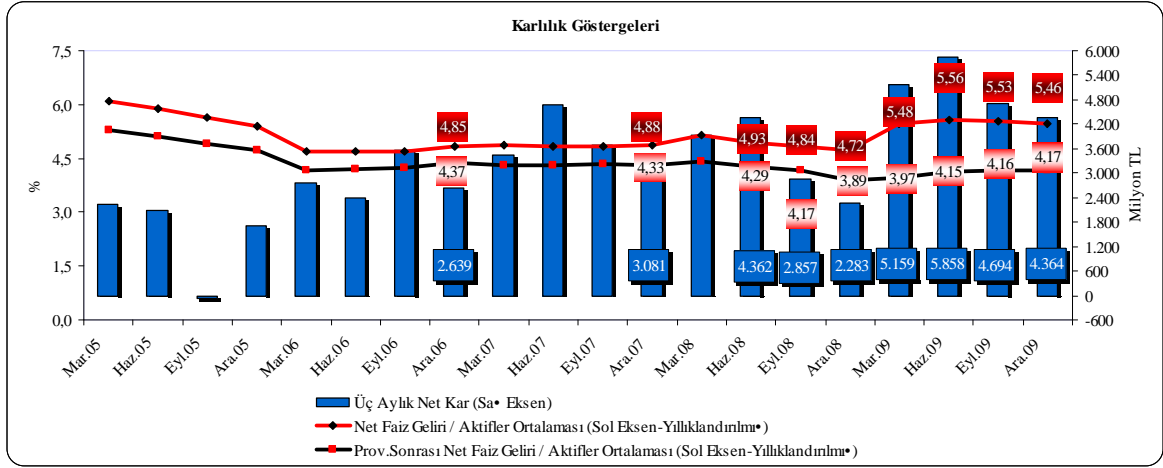
Aralık 2008'de %156,6 olan faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı faizlerin düşüş eğiliminde olduğu 2009 yılında sektörün vade uyumsuzluğu nedeniyle 39,6 puan artarak Aralık 2009 itibarıyla %196,1'e yükselmiştir. Söz konusu dönemde faiz dışı gelir gider dengesindeki 7,2 puanlık iyileşme ise temel olarak önceki yıla göre azalsa da yüksek gerçekleşen sermaye piyasası işlem karları ile negatiften pozitifte dönen kambiyo karlarından kaynaklanmaktadır. Diğer taraftan, Aralık 2009 itibarıyla faiz dışı giderlerin %75,6 gibi yüksek bir oranı faiz dışı gelirlerle karşılanabilmektedir.

---

⁵ Temelde artan diğer provizyonlar ve diğer faiz dışı giderler etkindir.

⁶ Aralık 2009 itibarıyla sektörde, satılmaya hazır menkul kıymetlerin gerçeğe uygun değeri ile itfa edilen maliyeti arasındaki farktan kaynaklanan ve özkaynaklar altında muhasebeleştirilen 3.728 milyon TL tutarında realize edilmemiş menkul kıymet değerleme farkı bulunmaktadır.

İzleyen grafikte, 2007 yılından itibaren bankacılık sektöründe üç aylık dönemler itibarıyla birikimsiz kâr bakiyesi ile yıllıklandırılmış olarak net faiz gelirleri ile provizyon sonrası net faiz gelirlerinin ortalama aktiflere oranları yer almaktadır.

Buna göre, önemli miktarda artan takipteki alacaklar özel provizyonuna karşın, hızla düşen faiz oranlarının vade uyumsuzluğu nedeniyle net faiz gelirleri üzerindeki olumlu etkisi ve menkul kıymet alım-satım karlarının artmasının yanı sıra kambiyo karları ve ücret ve komisyon gelirlerindeki artışın katkısıyla en fazla üç aylık kar 5,9 milyar TL ile yılın ikinci çeyreğinde elde edilmiştir. Azalan takipteki alacaklar özel provizyonuna bağlı olarak provizyonlar sonrası net faiz geliri en yüksek değerine (8,5 milyar TL) ulaşmış olmasına karşın, çoğunluğu muhtemel riskler için ayrılan serbest karşılıklardan oluşmak üzere temelde artan diğer provizyonlar ve diğer faiz dışı giderler ile sermaye piyasası işlem karlarının dönem net karına olan negatif etkisi nedeniyle, en düşük üç aylık kar 4,4 milyar TL ile yılın son çeyreğinde oluşmuştur.

Diğer taraftan, net faiz gelirlerinin ortalama aktiflere oranı faiz oranlarındaki düşüşle birlikte 2009 yılında yükselmiştir. 2005 yılında oluşan yüksek değerler hariç tutulduğunda net faiz marjı %5,6 ile en yüksek seviyesine yılın ikinci çeyreğinde ulaşmıştır. 2009 yılı sonunda söz konusu oran %5,5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Ancak bankacılık sektöründeki kârı baskı altına alan takipteki alacaklar özel provizyonlarındaki yüksek artışlar nedeniyle provizyonlar sonrası net faiz gelirlerinin ortalama aktiflere oranı, 2009 yılının son çeyreğinde küresel krizin etkilerinin en derin olarak yaşandığı 2008 yılının üçüncü çeyreğindeki seviyelerini henüz yakalamış ve %4,2 olarak gerçekleşmiştir. Öte yandan, 2008 yılının son çeyreğinden beri söz konusu rasyonun yükselme eğiliminde olduğu görülmektedir.

Banka grupları itibarıyla karlılığın önceki yıl ile karşılaştırılması sonucu ulaşılan tespitler şu şekildedir:

Kamu bankalarında, esas olarak düşen faizler ve vade uyumsuzluğu nedeniyle faiz gelirleri %1,9 artarken, faiz giderleri %17,5 gerilediğinden, net faiz gelirleri %46,8 ile sektörün oldukça üzerinde artmıştır. Net faiz gelirlerinin toplam gelirler içerisindeki payı ise aynı dönemde 11,8 puan artmıştır. Kalkınma ve yatırım bankaları hariç tutulduğunda toplam gelirler içerisinde takipteki alacaklar özel provizyonu⁷ en az artan grup 2,1 puanlık artışla kamu bankaları olmuştur. Temelde provizyonlar sonrası net faiz gelirlerindeki artışın yanı sıra, faiz dışı gelir gider dengesindeki kötüleşmeye⁸ karşın esas olarak kambiyo zararlarının kara dönmesinin katkısıyla kamu bankalarının net dönem karı önceki yıla göre sektör ortalamasının üzerinde %63,7 oranında artmıştır.

Özel bankalarda, faiz gelirleri %2 düşmesine karşın, faiz giderlerindeki yüksek oranlı düşüş (%23,8) nedeniyle net faiz gelirlerindeki artış %39 olmuş, takipteki alacaklar özel provizyonundaki artış sonucunda provizyonlar sonrası net faiz gelirlerindeki artış %29,4 olarak gerçekleşmiştir. Pozitiften negatife dönen kambiyo karları ve azalan olağanüstü gelirlere karşın, iyileşen faiz dışı gelir gider dengesi⁹ ve temelde sermaye piyasası işlem kârlarındaki artış (toplam gelirler içerisindeki payı yaklaşık 2,9 puan artmıştır) nedeniyle özel bankaların net dönem karı sektör ortalamasının üzerinde %52 oranında yükselmiştir.

Yabancı bankalarda, net faiz gelirleri %22,4 artmasına rağmen, takipteki alacaklar özel provizyonunun %102,3 oranında artması provizyonlar sonrası net faiz gelirlerindeki artışın %4,5'te kalmasına yol açmıştır. Yabancı bankaların faiz dışı gelir gider dengesindeki iyileşmeye¹⁰, artan faiz dışı diğer gelirlere (kambiyo zararı bu dönemde kara dönmüş, sermaye piyasası işlem karları pozitiften negatife dönmüş) rağmen, temelde takipteki alacaklar özel provizyonundaki artışa bağlı olarak dönem net kârı sektör ortalamasının hemen altında %49,5 oranında artmıştır.

---

7 Söz konusu artış bankacılık sektöründe 4 puanlık, yabancı bankalarda, bankacılık sektörünün üzerinde 6,5 puan, katılım bankaları ve özel bankalarda ise yine sektörün üzerinde sırasıyla 5,8 puan ve 4,3 puan artmıştır.

8 Esas olarak kredilerden alınan ücret ve komisyonlardaki artışa karşın, bankacılık hizmet gelirleri ile aktif satış karlarındaki gerilemenin yanı sıra personel giderleri ve diğer faiz dışı giderlerdeki artış etkindir.

9 Temelde artan diğer provizyonlara karşın, artan bankacılık hizmet gelirleri ile kredilerden alınan ücret ve komisyonların yanı sıra azalan genel karşılık provizyonları etkindir.

10 Esas olarak diğer faiz dışı gelirler ile aktif satış kazançlarındaki artış etkindir.

Katılım bankalarında, toplam kar payı gelirleri %20,5 artarken, katılım bankalarının sektörde topladığı fonları en yüksek oranda artıran banka grubu olması ve topladığı fonların vadesinin mevduat bankalarına göre daha uzun olması ve bu fonların maliyetindeki azalmanın mevduat bankalarına kıyasla daha düşük gerçekleşmesi nedeniyle faiz giderleri %16,4 artmıştır. Bunun sonucunda net kar payı gelirleri %25,7 artmış, ancak takipteki alacaklar özel provizyonundaki %139,1’lik artış nedeniyle provizyonlar sonrası net kar payı gelirleri diğer banka gruplarının aksine %2 azalmıştır. Sermaye piyasası işlem karlarının temelde türev işlemler nedeniyle negatiften pozitive dönmesi, kambiyo karlarının pozitiften negatife dönmesinin olumsuz etkisini bertaraf etmesine karşın, esas olarak takipteki alacaklar özel provizyonu ile personel giderlerindeki artış dolayısıyla kötüleşen kar payı dışı gelir gider dengesi katılım bankalarının net dönem kârının sektör ortalamasının altında %9,4 oranında artmasına yol açmıştır.

Kalkınma ve yatırım bankalarında, toplam faiz gelirlerindeki artış sadece %0,1 olurken, faiz giderleri %2,9 artmış, net faiz gelirleri %0,6 oranında azalmıştır. Takipteki alacaklar özel provizyonundaki artışa bağlı olarak provizyonlar sonrası net faiz gelirlerindeki azalış %1,7’ye ulaşmıştır. Faiz dışı gelir gider dengesindeki iyileşmeye¹¹ ve sermaye piyasası işlemlerinden elde edilen karlardaki artışa karşın, temelde aktif pasif vade yapısının diğer banka gruplarından farklılaşması nedeniyle kalkınma ve yatırım bankalarının dönem kârındaki artış sektör ortalamasının altında %8 olarak gerçekleşmiştir.

Gruplar İtibarıyla Aktif ve Özkaynak Karlılığı (%)

	Aktif Karlılığı			Özkaynak Karlılığı		
	Aralık 2008	Aralık 2009	Fark (Puan)	Aralık 2008	Aralık 2009	Fark (Puan)
Kamu Bankaları	2,12	2,81	0,69	27,73	37,60	9,88
Özel Bankalar	1,96	2,59	0,63	19,30	23,41	4,12
Yabancı Bankalar	1,42	1,97	0,54	12,17	15,26	3,09
Katılım Bankaları	2,84	2,36	-0,48	24,12	19,07	-5,04
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	4,45	3,97	-0,48	9,97	8,98	-0,99
TMSF Bankası	9,58	6,59	-2,99	13,06	9,01	-4,05
BANKACILIK SEKTÖRÜ	2,05	2,61	0,57	18,74	22,80	4,05

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere sektörün özkaynak kârlılığı bir önceki yıla göre 405 baz puan artarak Aralık 2009 itibarıyla %22,8’e yükselmiş, aktif karlılığı ise aynı dönemde 57 baz puan artarak %2,6 seviyesinde gerçekleşmiştir. Katılım bankalarının söz konusu dönemde aktif ve özkaynak kârlılığı düşerken, kamu bankaları ve özel bankaların söz konusu rasyoları sektörün üzerinde yükselmiştir. Özkaynak kârlılığı kamu bankalarında ve özel bankalarda sırasıyla 9,9 puan ve 4,1 puan yükselirken, özkaynak ve

¹¹ Esas olarak kredilerden alınan ücret ve komisyonlar ile bankacılık hizmet gelirlerindeki artış etkindir.

aktif karlılığı katılım bankalarında sırasıyla 5 puan ve 48 baz puan düşmüştür. Aktif kârlılığında ise en belirgin artış kamu bankalarında (69 baz puan) ve özel bankalarda (63 baz puan) gerçekleşmiştir.